Pnącza na szlakach komunikacyjnych cz. II Porośnięte ekrany

Utworzono: piątek, 23, lipiec 2010 09:04 Szczepan Marczyński i dr hab. Jacek Borowski

Wiele silnie rosnących pnączy, np. winorośl pachnąca (Vitis riparia), dławisze (Celastrus), winobluszcze (Parthenocissus), rdestówka Auberta (Fallopia aubertii), powojniki (Ciematis) z Grupy Vitalba i Grupy Tangutica, winnik tojadowaty (Ampelopsis aconitifolia), a w południowej i zachodniej Polsce również glicynia (Wisteria) i milin (Campsis) świetnie nadają się do porastania ekranów akustycznych - poprawiają ich wygląd, tłumią hałas i oczyszczają powietrze (fot. 1).

Rośliny pnące na ekranach dźwiękochłonnych spełniają funkcję izolacyjną. Z racji swojej rozbudowanej struktury i tekstury wspomagają dźwiękochłonne działanie ekranów zarówno poprzez pochłanianie, jak i rozpraszanie fal dźwiękowych. Liście pnączy absorbują zanieczyszczenia zarówno pyłowe, jak i gazowe redukując w ten sposób ich stężenie w powietrzu. Poza funkcjami fitosanitarnymi, jakie pełnią rośliny, mogą one również dekorować i maskować duże pionowe płaszczyzny ekranów, z natury obce w krajobrazie. Tę funkcję najlepiej spełniają właśnie pnącza, przystosowane do wzrostu po pionowych podporach.

Oczywistym jest, że skala, z jaką rośliny oddziaływają na otoczenie zależna jest od ich wielkości. Stąd też na ekrany dobiera się raczej pnącza silnie rosnące. Warunki, w jakich mają rosnąć są bardzo trudne. Duży ruch kołowy powoduje znaczne zapylenie i zanieczyszczenie powietrza, a gleba pod ekranami, na skutek przeprowadzonych prac budowlanych, jest zwykle mocno przekształcona. W warunkach polskich, kiedy do odladzania jezdni stosuje się ogromne ilości soli, gleba jest bardzo mocno zasolona (szczególnie wiosną), a ekrany i ewentualnie rosnące na nich pnącza, spryskiwane są aerozolem solnym rozpylanym przez przejeżdżające pojazdy.

Należy pamiętać, że pnącza mogą być sadzone po obu stronach ekranów - od strony

Phoca PDF

jezdni (wewnętrznej), gdzie warunki dla ich wzrostu i rozwoju są naprawdę wyjątkowo trudne, ale również po stronie przeciwnej (zewnętrznej) (fot. 2). Od tej strony przestrzeń do rozwoju roślin jest większa, a zasolenie gleby i zanieczyszczenie powietrza znacznie mniejsze (fot. 3). Sadzenie roślin po stronie przeciwnej do jezdni ma również bardzo istotne znaczenie dla estetyki ekranów, stąd właśnie oglądanych przez mieszkańców i przechodniów. Można tu stosować znacznie więcej różnych gatunków i odmian pnączy niż od strony jezdni.

Co brać pod uwagę dokonując wyboru pnączy do konkretnych stanowisk?
• Ściany południowe i zachodnie wystawione są na bardzo silne oddziaływanie promieni słonecznych i ogrzewanie, północne natomiast mogą przez cały dzień pozostawać w chłodzie i cieniu. Dlatego przy doborze pnączy bardzo ważne jest odpowiednie dobranie ich do usytuowania względem stron świata - wystawy .
• Bardzo istotna jest, często powiązana z wystawą, wilgotność gleby. Oczywistym jest, że zimozielony bluszcz pospolity (Hedera helix), hortensja pnąca (Hydrangea anomala subsp. petiolaris) czy chmiel (Humulus lupulus) powinny rosnąć w glebie zasobnej w wodę, a dławisz okrągłolistny (Celastrus orbiculatus), winobluszcz pięciolistkowy (Parthenocissus quinquefolia) czy winorośl pachnąca (Vitis riparia) mogą rozwijać się na glebach suchszych.
• Duże znaczenie dla doboru pnączy ma zasolenie gleby. Najbardziej tolerancyjne pod tym względem wydają się być: winorośl pachnąca (Vitis riparia) (fot 4), dławisz (Celastrus) i powojnik pnący (Clematis vitalba). Na ten temat brak jest jednak precyzyjnych badań i trzeba opierać się na obserwacjach.
• Wielkość i ciężar pnącza ma bezpośredni wpływ na rodzaj i zamocowanie konstrukcji podporowej. Intensywnie rosnące, duże pnącza, takie jak kokornak wielkolistny (Aristolochia macrophylla) czy winorośl japońska (Vitis coignetiae) (fot. 5) wymagają solidniejszych i mocniej przytwierdzonych do ekranu podpór niż na przykład delikatniejsze i słabiej rosnące powojniki (Clematis) z grupy Atragene.
• Tylko nieliczne pnącza mogą aktywnie wspinać się po ekranach bez zapewnienia im specjalnych podpór. Dlatego istotny jest sposób wspinania się. Dla roślin owijających się pędami trzeba skonstruować podpory złożone z elementów o średnicy większej niż dla pnączy wąsoczepnych czy ogonkoczepnych. Podpory mogą stanowić konstrukcyjną część ekranów (fot. 6).

Phoca PDF

Należy się liczyć z tym, że szybko z natury rosnące pnącza, bezpośrednio po posadzeniu mogą przyrastać nieco wolniej. Po tym początkowym okresie (3-4 sezony wegetacyjne) rośliny, takie jak winobluszcz (Parthenocissus), rdestówka (Fallopia), winorośl pachnąca (Vitis riparia), czy japońska (Vitis coignetiae) i powojniki (Clematis) z grup Vitalba i Tangutica, będą rosły naprawdę bardzo bujnie. Na podkreślenie zasługują pnącza zimozielone, np. bluszcz pospolity (Hedera helix), wiciokrzew zaostrzony (Lonicera acuminata) i trzmielina Fortune'a (Euonymus fortunei) 'Coloratus', które będą zdobiły ekrany przez cały rok. Ich wymagania siedliskowe są większe, a wybór stanowiska, powinien być bardzo staranny.

Miejsc pozbawionych silnego nasłonecznienia wymagają również niektóre pnącza zrzucające liście na zimę, np. kokornak (Aristolochia) (fot. 7), hortensja pnąca (Hydrangea anomala subsp. petiolaris) czy powojniki (Clematis) z grupy Atragene. Z kolei w miejscach silnie nasłonecznionych, gorących szczególnie dobrze czuje się milin (Campsis), ale dobrze rosną również powojniki (Clematis) z grup Tangutica, Vitalba i Viticella, rdestówka Auberta (Fallopia aubertii), dławisz (Celastrus), winobluszcz pięciolistkowy (Parthenocissus quinquefolia), winorośl pachnąca (Vitis riparia) i japońska (Vitis coignetiae).

Gdy zależy nam, aby na ekranach pojawiały się kwiaty, warto posadzić powojniki (Clematis) z grup Atragene, Tangutica, Viticella czyVitalba (fot. 8), wiciokrzewy (Lonicera), rdestówkę Auberta (Fallopia aubertit), hortensję pnącą (Hydrangea anomala subsp. petiolaris) lub milin (Campsis).

dr inż. Szczepan Marczyński
Clematis Sz. Marczyński, W. Piotrowski s. j. Szkółka Pojemnikowa, Pruszków
www.clematis.com.pl
dr hab. Jacek Borowski
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Phoca PDF

Zagadnienia aranżacji i nasadzeń pnączy jako zieleni terenów publicznych i układów komunikacyjnych dr inż. Szczepan Marczyński omawiał podczas Konferencji „Zieleń Autostradowa”, której organizatorem była firma DENDROS. Konferencja odbyła się podczas kieleckich Targów AUTOSTRADA-Polska (12 maja 2010 r.). O pnączach w układach drogowych również można przeczytać w sierpniowo-wrześniowym wydaniu magazynu AUDOSTRADY.

Phoca PDF